

w roku 2009¹⁰. W dokumencie tym (punkt 2) w postanowieniach ogólnych jako uwagę otwierającą wprowadzono zapis: „Tworzenie przepisów katalogowania porządkuje kilka zasad. Najważniejszą z nich jest wygoda użytkownika.” Użytkownikami baz publikacji pracowników są zaś przede wszystkim autorzy zatrudnieni w danej jednostce naukowej, dla których bibliograficzna baza danych powinna być możliwie kompletnym źródłem informacji o publikacjach będących efektem ich pracy naukowej. Tak określony cel tworzenia bazy, w której podstawową jednostką staje się typ publikacji a nie dokument sprawia, że kwestie problematyczne z punktu widzenia bibliometrii stają się tylko problemem technicznym: jeden dokument – kilka charakterystyk formalnych, co – zgodnie z zapisem ICP – jest najlepszym wyjściem z sytuacji, bowiem „Zasady stosowane w przepisach katalogowania powinny być *uzasadnione*, a nie *narzucone arbitralnie*. W pewnych sytuacjach te zasady mogą być wzajemnie sprzeczne, wówczas należy zastosować uzasadnione, sprawdzone rozwiązanie¹¹”. Kwestią wymagającą szerokiej dyskusji są relacje między jednostkami reprezentowanymi przez dane bibliograficzne: dziełem, realizacją, materializacją i egzemplarzem¹².

Mgr Małgorzata Białobłocka

Mgr Monika Kubiak

Bydgoszcz - CM UMK

BIBLIOGRAFIA PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW COLLEGIUM MEDICUM UMK - WCZORAJ, DZIŚ I JUTRO

Abstract

There is a short sketch about history and evolution of Bibliography Publications of Collegium Medicum Nicolaus Copernicus University Staff in Bydgoszcz (earlier Academy of Medicine in Bydgoszcz) and its print and on-line version. Paper features targets and analysis done by Bibliographic and Bibliometrics Division of the Medical Library and plans for the future related with transforming bibliographic database in fulltext database.

Streszczenie

Niniejsza praca przedstawia krótki zarys historii i rozwoju Bibliografii Publikacji Pracowników Collegium Medicum UMK (dawnej Akademii Medycznej w Bydgoszczy), charakteryzuje wersję

¹⁰ ICP zastępują tzw. Zasady paryskie przyjęte w 1961 r. przez International Conference on Cataloguing Principles, polskie tłumaczenie ICP zostało opracowane w roku 2010 i jest dostępne i na stronie internetowej IFLA (wersja oryginalna i tłumaczenie na 23 języki), i na stronie internetowej Biblioteki Narodowej: <http://www.bn.org.pl/download/document/1270034955.pdf> [dostęp 03.05.2011.]

¹¹ ICP [wersja polska, s. 2]

¹² Por. Functional Requirements for Bibliographic Records, s. 14

drukowaną i elektroniczną teŝe Bibliografii, przybliŝa prace i analizy prowadzone w Sekcji Bibliografii i Analiz Bibliometrycznych Biblioteki Medycznej oraz zapoznaje z planami na przyszłość związanymi z przekształceniem bazy bibliograficznej w pełnotekstową.

*„Podstawowym zadaniem kaŝdej bibliografii jest rejestrowanie dorobku publikacyjnego dla obecnych i przyszłych użytkowników, a wiêc osób, które bêdą chciały dotrzeć do dokumentów, których opisy znajdujã się w bazie”*¹. Podobne funkcje peñniã bibliografie publikacji pracowników uczelni wyŝszych, gromadzãce prace kadry naukowej swoich uczelni. Wiele uczelni rejestrowało publikacje pracowników niemal od poczãtku istnienia szkoły wyŝszej, poczãtkowo przechowujãc je w archiwach, by z czasem opracowywać i wydawać w formie drukowanej w tomach obejmujãcych kolejne lata. Wraz z rozwojem nowoczesnych technologii i sieci internetowej w sposób naturalny bibliografie przekształciły się w bazy danych. W 2009 roku odnotowano funkcjonowanie 55 bibliografii publikacji pracowników instytucji naukowych dostêpnych on-line.² Najstarszymi zasobami siêgajãcymi lat 20. moŝe się pochwalić Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, jak równieŝ Akademii Wychowania Fizycznego (np. w Krakowie i Wrocławiu). Długoletniã tradycjã rejestrowania i opracowywania publikacji swoich pracowników mogã się poszczycić takŝe akademie medyczne, w tym Akademia Medyczna w Bydgoszczy (dziś Collegium Medicum UMK).

„Bibliografie powinny informować o powstałych tekstach i czynić to w sposób niebudzãcy ŝadnych wãtpliwoŝci co do rodzaju (typu) dokumentu, z pełnym wskazaniem jego adresu wydawniczego”.³ Niestety, do tej pory nie ustalono jednolitych zasad tworzenia bibliografii publikacji pracowników, stãd ich wielka róŝnorodnoŝć. Kaŝda z uczelni opracowuje wlasny podział opracowywanych dokumentów. Generalnie wyróŝnia się dwa rodzaje rejestrowanych dokumentów: publikacje „typowe” (wystêpujãce w wiêkszoŝci, jeŝli nie wszystkich bibliografiach) i publikacje szczególne. Do publikacji typowych zaliczyć moŝna: ksiãŝki i fragmenty ksiãŝek, referaty opublikowane w materiałach konferencyjnych i artykuły. W obrêbie dokumentów typowych wystêpujã kolejne podziały, np. ksiãŝki dzieli się na monografie i skrypty, materiały konferencyjne na streszczenia, abstrakty, referaty i postery, a artykuły m.in. na: artykuł naukowy, popularnonaukowy, popularny, prasowy, poglãdowy,

¹ Maria G a r c z y Ń s k a : Bibliografie publikacji pracowników szkół wyŝszych w Polsce [W]: Bibliograficzne bazy danych : kierunki rozwoju i moŝliwoŝci współpracy. Bydgoszcz, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2009. *EBIB* Materiały konferencyjne nr 19 s. 4, dostêp: <http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat19/garczynska.php>

² http://www.bj.uj.edu.pl/var/bibl_publ_prac1_pl.php

³ Maria G a r c z y Ń s k a : Bibliografie publikacji pracowników szkół wyŝszych w Polsce [W]: Bibliograficzne bazy danych : kierunki rozwoju i moŝliwoŝci współpracy. Bydgoszcz, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2009. *EBIB* Materiały konferencyjne nr 19 s. 2, dostêp: <http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat19/garczynska.php>

streszczenie artykułu (lub streszczenie w czasopiśmie), recenzję, list do redakcji, wywiad, rozmowę, artykuł w suplemencie czasopisma. Publikacje szczególne to dokumenty odpowiadające profilowi określonej uczelni, np.: sprawozdania z prac badawczych, zgłoszenia patentowe, tłumaczenia, listy do redakcji, streszczenie doktoratu, normy, katalogi wystaw, nuty, broszury popularyzacyjne. Rejestruje się także publikacje nie autorskie, jak redakcje czasopism, monografie, podręczników, skryptów, materiałów konferencyjnych oraz tłumaczenia. Najczęściej pojawia się również rozróżnienie ze względu na język dokumentu (podział na dokumenty polskie i zagraniczne).

„Bibliograficzne bazy danych dokumentujące dorobek pracowników naukowych są powszechnie spotykane w bibliotekach i ośrodkach informacji naukowej uczelni i instytutów. Ich podstawową funkcją jest dostarczanie informacji o publikacjach autorów, jednostki organizacyjnej lub całej instytucji. Bazy w postaci elektronicznej, początkowo traktowane jako narzędzie usprawniające uzyskiwanie drukowanych spisów prac, stanowią dziś odrębny byt i prawie zawsze udostępniane są w Internecie.”

⁴ Bibliograficzne bazy danych dorobku naukowego pracowników uczelni i instytucji naukowych powstawały w oparciu o różne oprogramowania specjalistyczne. Część uczelni wykorzystuje zmodyfikowane moduły zintegrowanych programów bibliotecznych, np. *„Baza Bibliografii Publikacji Pracowników Politechniki Krakowskiej”* tworzona jest od początku w systemie TINLIB. Jest to autorski moduł opracowany przez informatyków pracujących w bibliotece dla potrzeb rejestracji dorobku publikacyjnego pracowników PK.⁵ Jednak większość ośrodków naukowych bazuje na bibliograficzno-bibliometrycznym programie Expertus firmy Splendor.

Bibliografia Publikacji Pracowników Collegium Medicum wczoraj

Biblioteka Główna Akademii Medycznej w Bydgoszczy rozpoczęła opracowywanie Bibliografii Publikacji Pracowników niemal z chwilą swego powstania w 1986 roku (dwa lata po powołaniu do życia Uczelni, uchwałą sejmową z 21 lipca 1984 roku). Od początku dokumentowała dorobek naukowy pracowników Uczelni w corocznie wydawanych drukiem opracowaniach bibliograficznych, sięgających od 1 lipca 1984 roku do chwili obecnej. Bibliografia Publikacji Pracowników Akademii Medycznej w Bydgoszczy za lata 1984-1994 dostępna jest jedynie w wersji drukowanej w ramach czasopisma „Annales Academiae Medicae Bydgostiensis”, a od 1995 roku ukazuje się zarówno drukiem, jak i w formie elektronicznej w aktualizowanej na bieżąco bazie danych. Wcześniejsza wersja Bibliografii publikowana w czasopiśmie uczelnianym

⁴ Jacek G ł ę b o c k i , Grzegorz P i e t r u s z e w s k i : Integracja bibliografii dorobku naukowego z systemem przepływu informacji naukowej, EBIB Materiały konferencyjne 2009 nr 19, http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat19/glebocki_pietruszewski.php, 20.04.2011

⁵ Ewa L a n g , Joanna R a d z i c k a : Bibliografia Publikacji Pracowników Politechniki Krakowskiej – próba stworzenia nowoczesnej bazy danych, EBIB Materiały konferencyjne 2009 nr 19, http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat19/lang_radzicka.php, 20.04.2011

zawierała wydawnictwa samoistne: monografie i skrypty oraz niesamoistne: publikacje w czasopismach, rozdziały w monografiach oraz referaty (bądź ich streszczenia) ze zjazdów i konferencji naukowych, uwzględniając ponadto rozprawy habilitacyjne.

Od 2002 r. zapoczątkowano nową formę wydawania Bibliografii Pracowników jako samoistnego, odrębnego wydawnictwa ciągłego, którego wydawcą została Biblioteka Główna Akademii Medycznej w Bydgoszczy (od 24 listopada 2004 roku - Biblioteka Medyczna Collegium Medicum UMK). Zamieszczone opisy bibliograficzne sporządzono z autopsji a materiał uszeregowano alfabetycznie według nazwisk autorów. W ich obrębie publikacje podzielono na trzy grupy: prace naukowe, streszczenia i inne publikacje. Zamieszczony indeks autorski pozwala na odszukanie publikacji autorów nie będących pracownikami Uczelni (pracownicy Collegium Medicum występują zawsze z nazwiskiem i pełnym imieniem, natomiast autorzy spoza Uczelni - z nazwiskiem i pierwszą literą imienia). Oprócz opisów publikacji dołączono: wykaz czasopism i skróty ich tytułów, wykaz ważniejszych skrótów wyrazów typowych, indeks autorski, wykaz publikacji według przynależności autorów do jednostek organizacyjnych CM UMK oraz indeks przedmiotowy.

Do tej pory ukazało się sześć tomów niniejszego wydawnictwa:

- Bibliografia Publikacji Pracowników Akademii Medycznej w Bydgoszczy za rok 2001 (red. Lucyna Modrzejewska, oprac. Małgorzata Białobłocka),
- Bibliografia Publikacji Pracowników Akademii Medycznej w Bydgoszczy za rok 2002 (red. Małgorzata Białobłocka, oprac. Małgorzata Białobłocka, Joanna Słomkowska),
- Bibliografia Publikacji Pracowników Collegium Medicum 2003-2004 (red. Małgorzata Białobłocka, oprac. Małgorzata Białobłocka, Anna Garczewska, Joanna Słomkowska),
- Bibliografia Publikacji Pracowników Collegium Medicum za rok 2005 (red. Małgorzata Białobłocka, oprac. Małgorzata Białobłocka, Anna Garczewska, Joanna Słomkowska),
- Bibliografia Publikacji Pracowników Collegium Medicum za rok 2006 (red. Małgorzata Białobłocka, oprac. Małgorzata Białobłocka, Anna Garczewska, Joanna Słomkowska),
- Bibliografia Publikacji Pracowników Collegium Medicum za rok 2007 (red. Małgorzata Białobłocka, oprac. Małgorzata Białobłocka, Anna Garczewska, Joanna Słomkowska).

Dodatkowo w 2008 roku pod patronatem Biblioteki Medycznej wydano „Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych za lata 1999–2004” (red. Małgorzata Białobłocka, oprac. Małgorzata Białobłocka, Anna Garczewska), będący kontynuacją wydanej wcześniej publikacji obejmującej lata 1987-1998 (red. Eugeniusz Janowicz, oprac. Eugeniusz Janowicz, Ewa Dominas). W zamieszczonych opisach rozpraw doktorskich uwzględniono wówczas: nazwisko i imię autora, tytuł naukowy oraz

datę jego uzyskania, tytuł rozprawy, imię i nazwisko oraz tytuł naukowy promotora, imiona i nazwiska oraz tytuły naukowe recenzentów oraz klasyfikację przedmiotową. Z kolei opisy rozpraw habilitacyjnych obejmowały: nazwisko i imię autora, rok otrzymania dyplomu i uczelnię, datę otrzymania stopnia doktora i uczelnię oraz datę kolokwium habilitacyjnego, tytuł rozprawy, imiona, nazwiska oraz tytuły naukowe recenzentów, i ponownie - klasyfikację przedmiotową. Oba katalogi uzupełniały indeksy autorów, promotorów oraz indeksy przedmiotowe. Opisy sporządzono w układzie chronologicznym, a w obrębie każdego roku zastosowano układ alfabetyczny według nazwisk autorów.

Katalogi rozpraw doktorskich i habilitacyjnych, podobnie jak Bibliografia Publikacji Pracowników dokumentują zarówno rozwój naukowy pracowników Uczelni, jak i tematykę prowadzonych na niej projektów badawczych. W planach wydawniczych Biblioteki Medycznej znajduje się również opracowanie i wydanie katalogu prac magisterskich napisanych i obronionych od momentu powstania Akademii Medycznej w Bydgoszczy tj. od lipca 1984 roku.

Oprócz wersji drukowanej bibliografia publikacji pracowników i katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych egzystują także w formie elektronicznej, bądź to w formacie pdf, bądź w postaci bazy danych. Począwszy od roku 2002 kolejne tomy wydawnictwa ciągłego Bibliografii Publikacji Pracowników CM są jedynie nieco zmodyfikowanym i wydrukowanym na trwalszym nośniku przedstawieniem rocznego wycinka bazy dostępnej dla wszystkich użytkowników ze strony internetowej Biblioteki Medycznej. Dzięki bibliograficznej bazie on-line możliwym jest wyszukiwanie zarówno według nazwisk autorów, tytułów, haseł przedmiotowych, tytułów czasopism i źródeł, jak i dowolnych słów opisu, a także wyszukiwanie złożone. Ponadto, w przeciwieństwie do wersji drukowanej, Bibliografia w formie bazy danych jest aktualizowana raz w tygodniu, a każdy pracownik Uczelni ma możliwość natychmiastowego wglądu i ewentualnej weryfikacji własnych prac.

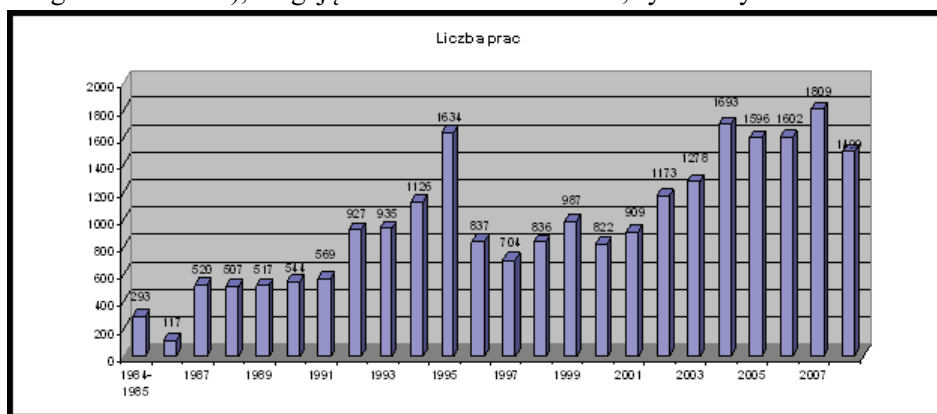
Należy jednak pamiętać, że dzisiejsza postać Bibliografii Publikacji Pracowników nie powstała od razu, a początki tworzenia bibliografii pracowników przez bibliotekarzy Działu Informacyjno-Bibliograficznego nie należały do łatwych. „Początkowo publikacje pracowników katalogowane były w autorskim programie uczelnianego informatyka, a dostarczanie dorobku naukowego do Biblioteki odbywało się za pośrednictwem Działu Nauki i Współpracy z Zagranicą, co bardzo utrudniało systematyczne rejestrowanie i opracowywanie prac”.⁶ Tak więc należało jak najszybciej udoskonalić program do rejestracji i tworzenia bibliografii publikacji oraz usprawnić komunikację pomiędzy autorami prac a pracownikami Biblioteki Medycznej.

⁶ Małgorzata B i a ł o b ł o c k a : Działalność bibliograficzna i bibliometryczna w Bibliotece Medycznej. *Wiadomości Akademickie* 2009 nr 33 s. 26

Rozwój nowych technologii pozwolił Bibliotece na zakup w 1996 r. skonstruowanego z myślą o tworzeniu podobnych bibliografii specjalistycznego oprogramowania Expertus firmy Splendor z Poznania, co pozwoliło na usystematyzowanie i zarchiwizowanie publikacji pracowników całej Uczelni oraz na zaprezentowanie bazy Bibliografii on-line w dostępie dla wszystkich zainteresowanych użytkowników. Z czasem współpraca z firmą Splendor zaowocowała zakupem nowych modułów Expertusa, niezbędnych do dokonywania szczegółowych analiz bibliometrycznych i sporządzania wykazów przeznaczonych dla władz uczelni oraz Sekcji ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą oraz Ośrodka Przetwarzania Informacji.

Specjalistyczne oprogramowanie sprawdziło się w prowadzeniu bibliografii, lecz pozostał problem niedostatecznej komunikacji pomiędzy autorami prac a rejestrującymi je bibliotekarzami. Niełatwo skompletować i uzupełniać na bieżąco bibliografię publikacji pracowników bez ściślejszej współpracy z twórcami prac. W tej kwestii w Akademii Medycznej w Bydgoszczy przełomowym okazał się rok 2004, gdyż odtąd zarządzeniem ówczesnego rektora, prof. dr hab. Danuty Miścickiej-Śliwki wszystkie prace miały trafiać bezpośrednio od autorów do Biblioteki. Dzięki bliższemu, choć narzuconemu odgórnie kontaktowi autorów prac z Biblioteką uzupełniono luki w bibliografii i zaczęto wprowadzać publikacje na bieżąco.

Zmiany w oprogramowaniu i sposobie dostarczania rejestrowanych w bibliografii publikacji, a także naturalny rozwój działalności naukowej pracowników i wzrost ich aktywności na polu wydawniczym sprawiły, że liczba publikacji odnotowywanych w Bibliografii Publikacji Pracowników Akademii Medycznej w Bydgoszczy (później Collegium Medicum), ulegając niewielkim wahaniom, systematycznie rosła.



Wykres 1: Liczba publikacji pracowników na przestrzeni lat od 1 lipca 1984 do 2008.⁷

⁷ Małgorzata Białobłocka: Działalność bibliograficzna i bibliometryczna w Bibliotece Medycznej. *Wiadomości Akademickie* 2009 nr 33 s. 26

Bibliografia Publikacji Pracowników Collegium Medicum dzisiaj

Obecnie wyspecjalizowani pracownicy na bieżąco prowadzą dostępną on-line bazę „Bibliografii publikacji pracowników CM” oraz co roku przygotowują jej wersję drukowaną, lecz nie są to ich jedyne zadania. Okazało się, że *„bibliografia spełnia nieocenione zadanie dla celów sprawozdawczości z działalności naukowej poszczególnych pracowników naukowych, przy ocenie parametrycznej instytucji, do wszelkiego rodzaju kwerend i rankingów poszczególnych jednostek (...), przy akredytacji wybranych kierunków.”*⁸ Im większe możliwości oferuje program Expertus, tym częściej Uczelnia wykorzystuje Bibliografię Publikacji Pracowników, a wraz z potrzebami środowiska akademickiego wzrastają wymagania względem pracowników informacji naukowej.

I tak z każdym rokiem zwiększają się obciążenia bibliotekarzy związane z oceną parametryczną pracowników i jednostek organizacyjnych, a także sporządzaniem wykazów i kwerend dla administracji (dziekanatów poszczególnych wydziałów i sekcji nauki) oraz władz uczelnianych. W miarę rosnących zapotrzebowań bibliotekarze przygotowują analizę bibliometryczną pracowników naukowych oraz jednostek uczelni dla dziekanatów poszczególnych Wydziałów, jak i Sekcji Nauki i Współpracy z Zagranicą. Wykazy indywidualne dla pracowników są koniecznością w przypadku konkursów na stanowiska kierowników jednostek, przedłużenia umów o pracę, zmiany stanowiska pracy (awansu), zatrudnienia w Uczelni, specjalizacji, otwarcia przewodu doktorskiego, uzyskania habilitacji lub tytułu profesora zwyczajnego. Analizy bibliometryczne dla poszczególnych dziekanatów dotyczą danych liczbowych całego Collegium Medicum lub danego Wydziału, wykazów z działalności naukowej pracowników, rankingu katedr, klinik i zakładów, statystyk wszelkiego rodzaju z podziałem na Wydziały, czy wykazów jednostek organizacyjnych (podstawa do podziału środków finansowych).

Ponadto pracownicy informacji naukowej sporządzają coroczne oraz czteroletnie zestawienia bibliometryczne do oceny parametrycznej uczelni dla Ośrodka Przetwarzania Informacji (OPI), a począwszy od 2009 roku tworzą analizy bibliometryczne kandydatów do habilitacji i tytułu profesora, celem przedłożenia ich w Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów. Od stycznia 2011 roku zlecono im również przygotowywanie wykazów niezbędnych dla rozpoczęcia specjalizacji, w tym także dla osób spoza Uczelni.

W związku z przygotowywaniem analiz „habilitacyjnych” i „profesorskich” wynikała potrzeba sporządzania zestawień liczby cytowań pracowników Collegium Medicum. Do pewnego czasu wykazy cytowań zamawiane były odpłatnie w Politechnice

⁸ Maria G a r c z y Ń s k a : Bibliografie publikacji pracowników szkół wyższych w Polsce [W]: Bibliograficzne bazy danych : kierunki rozwoju i możliwości współpracy. Bydgoszcz, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2009. *EBIB* Materiały konferencyjne nr 19 s. 4, dostęp: <http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat19/garczynska.php>

Wrocławskiej, lecz w 2009 roku uczelnia macierzysta - Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu zakupił bazę bibliograficzno-bibliometryczną Science Citation Index Expanded, która pozwala na sprawdzenie i przygotowanie wykazu liczby cytowań (od roku 2010 baza Science Citation Index Expanded jest dostępna w akcesie krajowym).

Oprócz codziennych obowiązków wyspecjalizowani pracownicy wnikliwie sprawdzają strony Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, aby pozostawać na bieżąco z wszystkimi nowo wprowadzanymi rozporządzeniami dotyczącymi oceny parametrycznej jednostek.

Z uwagi na rosnące zapotrzebowanie na analizy bibliometryczne (zarówno indywidualnego dorobku naukowego pracowników, jak i dorobku całej Uczelni), wynikła potrzeba powołania Sekcji Bibliografii i Analiz Bibliometrycznych. Powstała ona 1 grudnia 2009 r. ramach Działu Informacyjno-Bibliograficznego Biblioteki Medycznej (powołana Zarządzeniem Nr 160 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 10 listopada 2009 r.).⁹

W 2010 roku pracownicy Sekcji wprowadzili do bazy Bibliografii Publikacji Pracowników Collegium Medicum 1.600 opisów, przygotowali 352 wykazy dla jednostek Collegium Medium, a także 755 wykazów dla osób indywidualnych, w tym w celu uzyskania stopnia profesora zwyczajnego dla 9 osób i dla uzyskania habilitacji dla 8 osób.

	Wprowadzone opisy	Wykazy dla jednostek	Wykazy dla osób indywidualnych
2006	1.607	68	214
2007	1.810	88	367
2008	1.573	103	526
2009	1.286	137	739 (w tym 12 prof. i 11 hab.)
2010	1.600	352	755 (w tym 9 prof. i 8 hab.)

Tabela 1: Liczba wprowadzonych przez bibliotekarzy do Bibliografii Publikacji Pracowników Collegium Medicum opisów bibliograficznych oraz wykazów sporządzonych dla jednostek i osób indywidualnych w latach 2006-2010.

Bibliografia Publikacji Pracowników Collegium Medicum jutro

Bibliografia Publikacji Pracowników Collegium Medium, jak wszystkie bazy danych, jest tworem dynamicznym. Nieustannie trwa jej uzupełnianie, czy uaktualnianie najnowszych wartości punktów ministerialnych i wskaźnika Impact Factor. Jednak

⁹ Małgożata B i a ł o b ł o c k a : Sekcja Bibliografii i Analiz Bibliometrycznych. *Wiadomości Akademickie* 2010 nr 36 s. 28

dalszy rozwój bibliografii Sekcja Bibliografii i Analiz Bibliometrycznych upatruje w powolnym przekształcaniu Bibliografii Publikacji Pracowników CM w bazę pełnotekstową. Począwszy od 2010 r. rozpoczęło się skanowanie zarchiwizowanych w Bibliotece publikacji pracowników Uczelni. W ciągu kilku najbliższych lat przy opisach bibliograficznych w bazie Expertus pojawią się linki do pełnych tekstów prac, przechowywanych na serwerze Collegium Medium, a dostępnych w sieci uczelnianej, tj. poprzez odpowiednie numery IP. W ten sposób Uczelnia dąży do jak najszerzego upowszechnienia dokonań naukowych swoich pracowników i stworzenia swego rodzaju repozytorium naukowego.

Inną inicjatywą związaną z udostępnianiem publikacji pracowniczych jak najszerzemu gronu odbiorców jest zamieszczanie artykułów, których autorami lub współautorami są pracownicy Collegium Medium UMK - publikowanych na zasadach wolnego dostępu, w ramach Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej¹⁰. Artykuły open acces stanowią doskonały wkład w bibliotekę cyfrową, która z założenia powinna wspierać edukację i naukę, rozwijając potencjał intelektualny i innowacyjny społeczeństwa. W tym konkretnym przypadku Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa ma przede wszystkim służyć naukowcom, studentom, uczniom oraz ogólnie mieszkańcom województwa kujawsko-pomorskiego, ale zrzeszona w Federacji Bibliotek Cyfrowych jest dostępna dla każdego użytkownika. Artykuły medyczne w wolnym dostępie są tym bardziej pożądane, gdyż do tej pory z zasobów medycznych pojawiały się w bibliotekach cyfrowych najczęściej w większości: „*artykuły z czasopism medycznych będących własnością (pod względem praw autorskich) bibliotek współdziałających w ramach danej biblioteki cyfrowej, artykuły z czasopism starych, dla których, wygasły prawa autorskie, stare książki, dla których wygasły prawa autorskie, książki, które autorzy udostępnili bibliotekom cyfrowym*”.¹¹

Dalekosiężnym pomysłem na przyszłość byłoby utworzenie ogólnokrajowej bazy danych – jednej, wspólnej bibliografii publikacji pracowników instytucji naukowych w Polsce, o co postulowała m.in. Maria Garczyńska. Istnieją już podobne projekty, np. konsorcjum opracowania zawartości polskich czasopism technicznych BazTech. Niestety, jest to przedsięwzięcie niezwykle trudne logistycznie i najeżone trudnościami (choćby wybór oprogramowania i problemy techniczne związane z koniecznością umożliwienia generowania danych dla poszczególnych jednostek, wybór koordynatora projektu, który weźmie na barki problemy organizacyjno-administracyjne, przezwyciężenie oporów ze strony opracowujących, jak i autorów prac). Mimo to powstanie wspólnej bazy bibliografii publikacji pracowników naukowych polskich szkół wyższych przyniosłoby wiele korzyści, m.in.: jednolite zasady kwalifikowania rejestrowanych dokumentów, zapobieganie powielaniu opracowywania prac, szybsze

¹⁰ <http://kpbcm.umk.pl/dlibra>

¹¹ Anna A j d u k i e w i c z - T a r k o w s k a, Paweł T a r k o w s k i : Zasoby medyczne w polskich bibliotekach cyfrowych. *Wiadomości Akademickie* 2009 nr 35 s. 29

rejestrowanie dokumentów i łatwiejszy dostęp do prac oryginalnych, stworzenie bazy wszystkich szkół wyższych, większy wpływ na ministerstwo przy ustalaniu jednolitych zasad oceny punktowej publikacji, ustalenie zasad w zakresie opracowania dokumentów niestandardowych.

Czy takowa wspólna baza danych wszystkich bibliografii dorobku naukowego pracowników uczelni wyższych powstanie, trudno orzec. Tak, czy inaczej, istniejące już bibliografie, w tym Bibliografia Publikacji Pracowników Collegium Medicum funkcjonują doskonale, wciąż aktualizowane i modyfikowane w odpowiedzi na rosnące potrzeby analiz bibliometrycznych pracowników, jednostek i całych uczelni. Nie należy także martwić się o stagnację, jako że tworzenie nowych baz danych tego typu przejawia tendencję wzrostową - coraz więcej uczelni (w tym nieco spóźnione uniwersytety) dołączają do grona opracowujących bibliografie swoich pracowników i udostępniających je on-line.

Mgr Barbara Bugalska
Mgr Katarzyna Nieszporska
Warszawa - IMDiK PAN

REPOZYTORIUM CYFROWE INSTYTUTÓW NAUKOWYCH (RCIN)

Abstract

The Library of Mossakowski Medical Research Centre PAS as one of the 16 Consortium Members, participates in a construction of the Digital Repository of Scientific Institutes. The project is realised in 2011-2013 years and financed by the European Innovative Economy Programme in the measure 2.3: Investments connected with development of IT infrastructure of science.

The main purpose of this project is a creation of overregional, multidisciplinary and open for general use the Digital Repository of Scientific Institutes. It will contain digitizing archives, scientific publications (in this: doctoral dissertations and postdoctoral thesis), research and cultural heritage documentation from 16 Polish scientific institutes which represented exact science, natural science, medicine and also the humanities. The presence of RCIN's resources in all-Polish catalogues Karo and NUKAT, in worldwide WorldCat and also in Digital Libraries Federation and European Digital Library - Europeana, it will allow to increase availability to unique archives and modern documentation from institutes and it will help to promote Polish science, history, culture and unique natural environment in the world.

Streszczenie

Biblioteka Instytutu Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. M. Mossakowskiego PAN, jako